

Egerisvejledningen

Indholdsfortegnelse

Forhistorien **1**

Egeris historisk set **2**

Naturen omkring Egeris **3**

Bytinget-Tingstedet og dets funktion set i historisk perspektiv. **4**

Risikoanalyse for Egeris **5**

Idékataloget forskøn og bevar din landsby **6**

Projekter **7**

Tingstedsbeslutninger **8**

Kortmateriale **9**

Arkiv **10**

- **Avisudklip**
- **Indbydelser**
- **Arrangementer**
- **Billeder**

Forhistorien

Arbejdet med udarbejdelse af en planlægning for landsbyen Egeris startede med et møde på Videbæk Rådhus den 27. november 2003.

Repræsentanter for Egeris Borgerforening udtrykte på mødet ønske om at arbejde for ”Lov og orden” på byggeområdet ligesom man ønskede en planlægning for hele landsbyen, så landsbyens udbygningsstruktur med boliger og virksomheder bliver lagt i mere faste rammer.
På mødet gjorde repræsentanterne også klart, at Egeris ikke ønsker at havne i problemer, der kan relateres til Låsby Svendsen omkring huse, der går på tvangsauktion.
Egeris ønsker at fastlægge regler så æstetiske forhold til husene og udenomsarealerne er vel definerede.

Som løsning på de fremsatte ønsker foreslog administartionen ved Videbæk Kommune, at man går utraditionelt til værks i Egeris ved at en arbejdsgruppe under Egeris Borgerforening påtager sig at udarbejde en *Egeris Vejledning*, hvori man mere konkret og detaljeret beskriver de områder, man ønsker at styre igennem *Vejledningen*. Til supplering af denne udarbejdes den juridisk gældende lokalplan med bl.a. arealudlæg til boliger og erhverv.

Med *Egeris Vejledningen* og *Landsbylokalplanen for Egeris* får byen og Borgerforeningen 2 værdifulde styringsværktøjer til at sikre ”Lov og orden” i Egeris.

Til styrkelse af lokaldemokratiet, skabelse af nye visioner og til løsning af problemer/konflikter omkring overholdelse af de 2 styringsværktøjer foreslog Villy Svinth, at Egeris opretter et *Tingsted*. Om sommeren afholdes *Tingstedsmøder* efter den historiske model med tingsten og tingstokke placeret et centralt sted i byen, og om vinteren og i dårligt vejr afholdes *Tingstedsmøder* i Pavillionbygningen.

Tingstedsafgørelserne skal anerkendes af byen som værende lige så gældende som en regulær myndighedsbeslutning. Opstår der enkeltsituationer, hvor en lodsejer ønsker at afprøve en beslutning i Byrådet medsendes *Tingstedets indstilling* til Byrådets behandling af sagen.

Den foreslåede løsning blev godkendt af repræsentanterne fra Egeris Borgerforening, der efterfølgende har udarbejdet materiale og afleveret dem til Videbæk Kommunes administration i februar 2004.

Egeris historisk set.

Egeris er sandsynligvis den ældste bebyggelse på egnen. Egeris er første gang nævnt i Lundenæs Jordebog i 1498. Men Nr. Vium kirke fra 1100-tallet viser, at der har boet folk her længe før, og fund fra både stenalder, bronzealder og jernalder peger da også tusindvis af år tilbage. Selve navnet Egeris fortæller, at der har været et egekrat her ved åen, og bosættelser fandt typisk sted i ådale, hvor livsbetingelserne var gode. Her ved sammenløbet af Vorgod Å og Egeris Mølleå, var et naturligt centrum, og Egerisgård er utvivlsomt den ældste af nutidige bebyggelser. Egeris Mølle kan føres tilbage til 1625, og her omkring opstod det lille samfund. Beliggenheden gjorde dengang Egeris til et vigtigt knudepunkt på den Slesvigske vej, hvor studedrifter nordfra overnattede, og Egerisgård og Egeris Mølle servicerede med græsning, mad og natteleje, så der opstod lidt krodrift og købmandshandel begge steder. Den smukke ådal var altså et landbosamfund, flere gårde og servicefunktioner for landbruget opstod, men stadig havde egnen et meget lavt befolkningsantal.
Egnen var, som hele Jylland, meget skovfattig, men i 1828 blev den første nåletræsplantage i miles omkreds plantet i Egeris. Engvanding styrkede det voksende landbrug og mindre håndværkervirksomheder og forretninger opstod. I 1871 var den store Egeris Plantage anlagt, Nr. Vium Mejeri blev stiftet i 1907 som følge af mange nye landbrug, og der var elværk ved Egeris Mølle i årene mellem de to verdenskrige, hvor også flere vognmandsforretninger og butikker opstod.

En periode der i særlig grad kom til at præge Egeris, var brunkultiden fra 1914, men specielt under og efter anden verdenskrig, helt frem til 1955. Der blev gravet brunkul flere steder i nabolaget, og folk strømmede til egnen for at arbejde med brunkulgravning, så indbyggerantallet blev voldsomt forøget. Det satte

dengang sit præg på Egeris, med mange midlertidige boliger, pensionater og gode tider for håndværk og handel. Efter den tid normaliserede indbyggerantallet sig, midlertidige boliger blev nedrevet, medens andre blev forbedret og stadig findes.

Naturligvis har den almindelige butiksdød også ramt Egeris over de seneste tre årtier, og eneste virksomheder er nu en stor vognmandsforretning og en enkelt industrivirksomhed.
Der er dog lokalt og i nabobyer, hundredvis af arbejdspladser, så Egeris har i høj grad sin berettigelse som "soveby", og Egeris Borgerforening arbejder nu på at få en lokalplan, som kan sikre Egeris som et attraktivt sted at bo, og modvirke værdiforringelse af husene.

Egeris Borgerforening blev stiftet i 1949, med hovedformål "Egeris opkomst", og fik som de første opgaver etableret gadebelysning og fik siden stoppet forureningen af Egeris Mølleå, og de deraf følgende miljøgener fra udledning fra en kartoffelcentral. Siden er det gået slag i slag med forbedringer af byen, bl.a. et samarbejde med Transformatorforeningen og Videbæk Kommune om jordlægning af elkabler, og etablering af rabatter med træbeplantning. Fra 1970erne har der været en ny vækstperiode med udstykninger, nye gader og nybyggeri, som fik borgmesteren udnævnte Egeris til at være "Kommunens Perle"!

(Ovenstående er baseret på lokalbeskrivelse af lokalhistoriker og tidligere skoleleder Eli Jacobsen, Egeris.)

Naturen omkring Egeris.

Egeris Plantage:
Egeris ligger smukt i ly af den store, historiske Egeris Plantage. Denne dejlige skov er privatejet, men ejerne byder alle velkomne i skoven, efter gældende færdselsregler, fastsat af Skov- og Naturstyrelsen under Miljøministeriet. Af deres pjece **"Naturen må gerne betrædes - men træd varsomt"** fremgår:

I private skove må man færdes til fods eller på cykel, fra kl. 07.00 til solnedgang, men kun på skovvejene.
Ved ophold skal afstanden til bygninger være mindst 150 m, af hensyn til beboere.
Ridning er ikke tilladt.
El-kørestole og handicapknallerter er tilladt, ellers er motorkørsel forbudt.
Hunde skal føres i snor. (gælder ikke den jagtberettigede)
Båltænding er forbudt.
Henkastning af affald, støj og teltslagning er forbudt.
Bær, svampe, blomster og mos til eget brug må samles, men kun fra vej og sti.
Afskæring af grene og opgravning af planter er forbudt.

Se også skiltene ved indfaldsvejene til skoven, som angiver regler for færdsel!

Jagt i Egeris Plantage:
Jagtselskabet afholder nogle få fællesjagter hvert år, hvor skiltene ”JAGT I DAG” opsættes. Dette forbyder ikke adgang, men man bedes vise hensyn. Ligeledes er der i perioden 16. maj til 15. juli ofte en enkelt jæger i skoven på pürsch efter råbukken, specielt i de tidlige morgentimer eller sene aftentimer før solnedgang. Dette lukker ikke skoven, men man bedes vise hensyn. Denne periode falder sammen med yngletiden, og derfor ser skovens bestyrelse meget strengt på løse hunde!

Desuden meddeler Skov- og Naturstyrelsen, at adgang til andre private naturarealer begrænses af følgende:

Hvis skoven er under 5 hektar må ejeren af skoven lukke for offentligheden.

Bræmmer langs søer og vandløb: Ingen generel adgang.

Bytinget / Tingstedet og dets funktion set i historisk perspektiv.

Politikere taler ved festlige lejligheder om vort hundredårige demokrati, født med grundloven i 1849. Men det er heldigvis ikke hele sandheden, dansk demokrati er adskillige tusinde årgammelt.

Det var bygdernes selvstyre med sogneting og landsbystævner. Det var bygde-*tinget*, for *ting*-institutionen er kernen i gammel nordisk kultur. Det var på vore *ting*, at bygden styrede sig selv.
Det var ikke muligt for middelalderens konger at knække bygdernes selvstyre, selv om bygderne af og til måtte bøje sig for nye tider, skatter og pligter. Kongen fik ingen skat før det var vedtaget af bygdernes *ting.*

Tinget var bygdens frihed, dens værn og dens styrke. Og *tinget* var de mindre bygders fælles møde, deres samlede vilje. Kernen var landsbyens råd. Det er dér dansk demokratisk tanke er skabt, dér har den hentet alt hvad den er.

De gamle traditioner i landsbygdens demokrati er ikke døde. En dansk landsby vælger det rigtige, dét der er brug for. Når byen selv får lov til at vælge.

Det er dette, landsbygdens gamle selvstyre, der er styrken i dansk demokrati i dag. Det er den tradition og den styrke man ikke fuldt fik smeltet ind i det nye. En stille kamp står landet over, sjældent nævnt, men den vil vare længe, for der er seje vaner bag, kampen mellem centralisering af styret og bygdens selvstyre

Landsbygden er ved at komme til hægterne, blive sig selv efter benovelsen over at København tog voldsomt på vej og blev stærk. Der kom ingen revolte, sådan

er vi ikke. Der kommer noget andet, en vilje ude i landet, ikke til at slås, men til at være sig selv bekendt.
Grundene er mange. En af dem er den gamle tradition i dansk demokrati, den man glemte, da man troede, at selvstyret var skabt af en gruppe pæne købstadsborgere i 1849. Men kampen er ikke slut. Nye amters grænser skar sig tværs gennem gamle fællesskaber, i nye enheder. Storamter og storkommuner, af én eneste grund: Hensynet til vor tids magthaver, *administrationen.*

(Ovenstående er uddrag frit efter historikeren og forfatteren Palle Laurings bog om Nørrejylland og Tinget, side 77 til 80, og han konkluderer, at *administrationen* ikke kender den lille borger, som blot er et nummer. Og dermed er Palle Lauring fremme ved *TINGETS* betydning.
Hans formulering er som en anbefaling af det lokale *landsbyting*, en anbefaling af *Egeris Byting*, og det skrev han endda i 1950'erne, uden at kende de nye store kommunale enheder efter reformen i 2006!)

Egeris Tingsted set i relation til en del af visionen for Ringkøbing-Skjern Kommune.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vision:
At demokratiet skal sikres mulighed for udvikling gennem nye former for inddragelse, involvering og dialog, således at der kan opnås en stærk forankring af demokratiet i fjordkommunens lokalsamfunf.

Risikoanalyse for Egeris.

Beslutning på Byting:
Borgerne i Egeris gav på det første ordinære Byting den 12. april 2005, hinanden håndslag på, at følgende punkter skal være gældende for Egeris, indtil et nyt Byting måtte beslutte ændringer.

Baggrund:
Egerisvejledningen er bilag til en ny lokalplan for området, som har været under udarbejdelse i to år, og som forventes godkendt at Videbæk byråd i 2005.
Behovet for lokalplan og vejledningen for området skyldes, at der aldrig har været en lokalplan med regler for områdets udvikling, fordi Egeris by ligger i landzone.
Det har derfor været usikkert hvordan byen ville udvikle sig, og om såvel erhvervs- som boligområder kunne risikere værdiforringelse ved anden anvendelse af naboarealer.
Samtidig truer "landsbydøden" jo alle små byer uden for centerbyerne, med risiko for stærk forringet værdi af den enkelte husejers livstidsopsparing, herunder truslen om "Låsbymodellen".

Risikoanalyse for Egeris by:
For at få et klart overblik over situationen for Egeris, og som beslutningsgrundlag, er der foretaget en vurdering af områdets styrke og svagheder, og analysen blev gennemgået og udbygget på Bytinget:

1. Styrke:

Egeris er en smuk landsby ved å og skov, i rekreativt område
Inden for tre kilometer findes der ca. 800 fremtidssikre arbejdspladser
Fine skoleforhold i Nr. Vium og Videbæk, samt Herning, Ringkøbing og Skjern
Godt socialt sammenhold og vilje til at skabe ordnede forhold
Ingen forretninger at føre håbløs kamp for, i stedet fine indkøbsmuligheder på egnen

2. Svagheder:

Huspriser falder, ingen tilflytning fra landområdet
Risikabelt at investere i huse
Offentlige trafikmidler mangelfulde
Manglende dagligvarehandel kan tvinge ældre, mindre mobile borgere, til at fraflytte

3. Muligheder:

Ny lokalplan med hurtig sagsbehandling
Ny sikkerhed for hvad naboarealer kan blive brugt til
Bytinget kan vedtage regler, Egerisvejledningen, så alle trækker forholdene opad

4. Trusler:

Indtil lokalplan foreligger mangler der "lov og orden" for byggeri
Huse opkøbes efter "Låsbymodellen", med forfald og sociale problemer i kølvandet
Landsbydøden truer, alt risikere at blive skruet nedad, så boligers værdi smuldrer

<u>Sammenfatning af risikoanalysen for Egeris by:</u>

Egeris har så mange kvaliteter, at en god fremtid kan sikres. Der skal ikke kæmpes en håbløs kamp mod butiksdød, dette er et overstået kapitel. Den almindelige kamp for bevarelse af lokale arbejdspladser er heller ikke aktuel, og ud over de mange lokale arbejdspladser der findes, så er f.eks. Herning området og den nye motorvejstilslutning vest for Snejbjerg et godt grundlag for Egeris som "soveby".
Egeris har Vestjyllands bedste dagligvarehandel tæt på, bl.a. i Videbæk, specialhandel og mange andre tilbud i bl.a. Herning. Sammen med lave huspriser gør det området særdeles økonomisk fordelagtigt for at bo i.
Men det er nødvendigt at erkende, at man skal acceptere en særdeles langsom vækst, at der skal arbejdes intenst på at sikre værdien af boliger der skal bevares, at man skal erkende når enkelte ejendomme er modne til byfornyelse, og så samarbejde med kommunen om dette.
Landspolitisk er der næppe styrke til at sikre øget bosætning i landområderne, så med andre ord – **boligmæssigt skal Egeris lade sig nøje med den mulige og begrænsede størrelse, og i stedet satse på kvaliteten i det der bliver tilbage.**

Forord

Dette hæfte er en vejledning i forskønnelse af landsbyer. Heri kan husejere hente gode råd om, hvordan man bedst tager vare på sit landsbyhus.

Desuden har Arkitektfirmaet Bødtker & Christensen beskrevet forslag til, hvordan man kan gennemføre større byforskønnelsesprojekter i hver af de fire landsbyer, Bølling, Kloster, Lønborg og Stadil.

Borgergruppe kom med ideen

Ideen til denne vejledning er udsprunget af udviklingsprojektet »Mere liv omkring Ringkøbing Fjord«, som Ringkøbing Fjord Samarbejdet gennemførte i 1999.

Med i projektet var blandt andet en borgergruppe, som arbejdede med landsbyforskønnelse, og gruppen anbefalede, at der blev produceret konkret, brugbar vejledning i forskønnelse af landsbyer. Det er på den baggrund, at Ringkøbing Fjord Samarbejdet nu udgiver dette hæfte.

Det gode eksempel

Vejledningen er udformet som et idé- og eksempelkatalog. Og det er naturligvis frivilligt, om man vil følge anvisningerne i vejledningen.

Tanken er, at *det gode eksempel* er den bedste fortaler for forskønnelse.

Eksempler på istandsættelser af enkelte ejendomme er hentet i Bølling, Kloster, Lønborg og Stadil.

Eksemplerne viser muligheder i vidt forskellige hustyper, og de er valgt, så de kan bruges i alle fire landsbyer såvel som i andre landsbyer.

For fagfolk, foreninger og husejere

Det er Ringkøbing Fjord Samarbejdets håb, at denne vejledning vil blive brugt af sogneforeninger, håndværkere og tekniske forvaltninger, der gerne vil bidrage til forskønnelse af vore landsbyer.

Vejledningen skal også gerne være til inspiration for dem, der blot ønsker at forskønne deres eget hus på en måde, så det bevarer sin plads som en del af landsbyens helhed.

Ofte kan man opnå en stor forskønnelse for en forholdsvis lille merpris - hvis omtanken og opmærksomheden er til stede.

Udgiverne

Hvad er en landsby

Landsbyen er opstået i tilknytning til landbruget. Den lille by på landet rummede netop den service, som landbofamilier havde brug for (smed, købmand, mejeri med mere). Landsbyen har en række typiske træk og et særligt miljø, som ikke mindst de senere år har tiltrukket mange nye landsbybeboere.

Landsbyen er på godt og ondt kendetegnet af, at alle kender alle. Byens størrelse og dens til dels afsondrede beliggenhed styrker dette træk. Desuden er bebyggelsen i landsbyen tæt, og sammen med en ofte egnsbestemt byggestil giver det alt sammen landsbyen et særligt udtryk og charme.

Enkelt og gedigent

Landsbyens huse er oprindeligt bygget i en enkel stil. De er som regel præget af at være gedigne, men beskedne. Man ser dog tit, at husene har mange detaljer, der har deres udspring i godt håndværk.

I dag kan detaljerne måske se ud som unødvendig pynt, men de er ofte blot resultatet af tidligere tiders byggeteknik. En byggeteknik, hvor enkle materialer som træ, tegl, zink og puds kom under kyndig håndværksmæssig forarbejdning. For eksempel er murede stik (mursten vendt på højkant) over vindues- og døråbninger ikke udtryk for en dyr eller raffineret løsning på datidens huse. Der er blot tale om, at det simpelthen var måden at lave åbninger i murværk.

Bevar særpræget

Hvis landsbyen vil bevare og forstærke sin tiltrækning, kan det blandt andet ske ved at styrke de kvaliteter, som er særlige for den. I den sammenhæng er landsbyens huse og deres omgivelser meget vigtige. Landsbyens huse ligger tæt på vejen, og de er ikke gemt væk i haver bag hække, som det er tilfældet i parcelhuskvarterer.

Hvis man vil bevare landsbyens særpræg, må man derfor respektere den lille bys særlige kendetegn, når husene skal renoveres, der skal bygges til eller bygges nyt. Det betyder ikke, at man nødvendigvis skal skrue tiden tilbage til den gang oldefar gik i korte bukser.

Står man foran et større arbejde med et hus, er det en god ide at overveje:
- om huset skal føres tilbage til et mere oprindeligt udtryk
- om det skal bygges om, så det får et helt nyt udseende

- om det er bedst helt at fjerne huset og bygge nyt i stedet.

Uanset, hvad man vælger, er det vigtigt, at det typiske landsbytræk kommer til udtryk i det nye udseende.

Det kan sagtens lade sig gøre at give et hus et udseende, som er en moderne fortolkning af landsbyens særpræg. Man skal blot være opmærksom på, at en modernisering ofte vil kræve endnu flere overvejelser end en tilbageføring, hvis resultatet skal blive godt for både det enkelte hus og landsbyen som helhed.

Det er naturligvis afhængig af bygningens tilstand, om man vælger at føre tilbage, bygge om eller bygge nyt. Men det har også betydning, om huset har bevaringsværdi på grund af dets oprindelige eller originale udseende. For eksempel kan det være værd at renovere en bygning med originalitet og en særlig placering i byen, selv om bygningens tilstand er dårlig. Og det kan være spild at bruge alt for mange ressourcer på et hus uden særlige kvaliteter.

Hvis det ikke er muligt at renovere et hus, fordi bygningen er for dårlig, eller det bliver for dyrt, kan den bedste løsning være at rive huset ned. Forfaldne bygninger giver indtryk af stagnation eller tilbagegang, og det kan meget vel være hæmmende for landsbyens udvikling. Især giver forfaldne huse langs hovedgaden et dårligt indtryk af landsbyen - både for byens beboere og dem, som overvejer at flytte dertil.

Det er desuden en god ide, at landsbyens beboere tænker på, at det også sætter sit præg på landsbyen, hvordan man oplagrer ting og sager ved husene.

En god investering

Foruden glæden ved at bo i et hus, der har et harmonisk og oprindeligt udseende, er der også god økonomi i det. En renovering, der bevarer eller genskaber bygningens oprindelige udtryk, vil give huset en større værdi i kroner og ører.

Prisforskellen mellem den billigste og den bedste løsning er ofte lille i forhold til, hvor meget merværdi den bedste løsning giver huset, hvis det skal sælges.

Jo flere, der tager vare på deres huse, jo mere vil landsbyens særlige miljø blive tydeligt og gøre hele byen attraktiv. Og det vil så igen have en positiv indflydelse på den enkelte ejendoms værdi.

Ældre bygning hvor der til istandsættelse er brugt materialer, magen til dem huset i sin tid blev bygget med.

Værd at lægge mærke til

Hvis man skal renovere eller bygge et hus om, er der en række forhold, man med fordel kan overveje, hvis man vil opnå et godt resultat. De følgende afsnit beskriver de vigtigste forhold.

Sådan ligger husene

Hvis man skal bygge nyt eller bygge til, er det en god ide at se på, hvordan strukturen i landsbyen er i forvejen. I landsbyen ligger husene ofte skulder ved skulder og tæt på vejen - en stor kontrast til det åbne landskab omkring byen.

Læg også nøje mærke til, hvordan byggestilen, husenes profiler og størrelsesforholdene er.

Det vil for eksempel være helt fremmed for landsbyen og nedbrydende for dens identitet, hvis man på byens hovedgade bygger et parcelhus, der har en helt anden byggestil og ligger trukket tilbage fra vejen. Parcelhuse kan godt være en del af landsbyen, men de vil ofte passe dårligt ind i hovedgaden. I stedet kan man med fordel placere områder med parcelhuse, hvor de ikke umiddelbart påvirker helhedsindtrykket af landsbyen.

De forhold, der er omtalt her, vil i en vis udstrækning være reguleret af lokalplaner, evt. gamle byplanvedtægter og kommunens endelige godkendelse. Det vil derfor også være en god ide at kontakte kommunens tekniske forvaltning tidligt i planlægningen af en renovering eller ombygning.

Kortudsnit fra Kloster. Man ser tydeligt, hvordan husene ligger tæt ud til Klostervej, mens parcelhuskvarterne bagved har en helt anden struktur.

Ældre bygning med fine proportioner og smukt ældede materialer.

Byggestil

Beslutter man sig for at bygge nyt eller foretage drastiske ændringer af en ejendoms oprindelige udseende, bør det ske i tæt samråd med teknisk forvaltning. De ansatte i teknisk forvaltning kender planlægningen for området og har en byggeteknisk viden, som kan være til hjælp, før man går i gang. Man kan også søge råd og vejledning hos en arkitekt.

De oprindelige huse er ofte præget af en stram klassisk opbygning af facaden. Vinduer og døre er placeret, så de bryder murfladen i en bestemt rytme.

Facaderne er ofte opbygget symmetrisk eller formet sådan, at der er en naturlig balance mellem de forskellige elementer. Det skaber ro og giver husene et harmonisk udtryk.

For at bevare harmonien, er det derfor vigtigt, at man ikke flytter rundt på døre og vinduer, men lader dem beholde deres oprindelige plads. Man bør også undgå at mure åbninger til.

Når et hus skal renoveres, er det vigtigt at respektere bygningens oprindelige stil. Huset til venstre med det oprindelige tag vil forholdsvis nemt kunne føres tilbage til sit tidligere udseende. Investeringen i taget til højre er en dyr fejltagelse, hvis man på et senere tidspunkt ønsker at give huset et originalt udtryk.

Materialer og overflader

De oprindelige landsbyhuse er opført i gedigne og enkle materialer som træ, tegl, puds og zink. Materialerne blev anvendt og forarbejdet efter gode håndværksmæssige traditioner, og der blev lagt vægt på detaljer og den sidste afpudsning.

De oprindelige landsbyhuse har som regel et helstøbt udtryk, hvor alle husets enkelte elementer og detaljer går op i en højere enhed. Netop på grund af materialernes enkelhed - uden behandling af overfladerne - ældes de med ynde. Mange nye materialer vil derimod falme, skalle af, misfarves eller på andre måder blive triste og kedelige.

De oprindelige, enkle materialer kan forarbejdes med stor præcision, og de er nemme at tilpasse. Nyere materialer eller halvfabrikata med færdige overfladebehandlinger er sværere at tilpasse det enkelte byggeri.

Når man renoverer et hus, bør både materialer og konstruktioner svare til dem, som blev brugt, da huset blev bygget.

Gode, enkle materialer, som for eksempel zink, ældes med ynde og får på den måde en meget lang levetid.

Taget

Tagene på de oprindelige landsbyhuse var som regel udført som saddeltage med en taghældning på cirka 45 grader og en tagdækning af strå, tegl eller skiffer.

Bag- og udhuse var oprindeligt udført med bjælkespær og lav taghældning. Tagdækningen var typisk lavet med sort tagpap med lister eller af zink. Tag på karnapper og lignende var også lavet af zink eller kobber.

Når tage skal fornys, bør det - som nævnt - ske med materialer som de oprindelige, men også tagets form, udhæng med mere bør laves, som den gang huset blev bygget. For eksempel bliver et tag af tegl lettere og mere elegant end et tilsvarende tag med betontagsten.

På dette ældre hus har man ændret formen på taget. Valmen er fjernet, og det nye gavlstykke er beklædt med træ. Den oprindelige gesims er stadig synlig. Det nye tag virker for stort til huset, og det har en dårligere finish end den oprindelige bygning.

Kviste og ovenlys

Mange af landsbyhusene er opført uden kviste eller større ovenlys**.** I stedet blev husenes loftsværelser og kamre forsynet med lys fra små tagvinduer og vinduer i gavlene**.**

Når man vil nyindrette tagetagen, er det derfor vigtigt, at man begrænser omfanget af kviste og ovenlysvinduer mest muligt. Gør man ikke det, vil de nemt blive for dominerende på taget.

Placeringen af kviste og vinduer skal afstemmes med vinduerne i husets facade i øvrigt. Kvistenes form og størrelse skal desuden passes ind efter husets stil, så de bliver en harmonisk del af helheden.

Tagkviste bør kun fylde en mindre del af tagfladen, og de skal passes ind efter, hvordan vinduerne sidder i resten af huset.

Facaden

Facaderne på de oprindelige landsbyhuse blev som regel udført i teglsten, enten som blank mur (mur, hvor mursten og fuge er synlige) eller med pudset overflade. (En pudset overflade må ikke forveksles med vandskuring, der ofte er brugt i et forsøg på at dække uheldige tilmuringer eller nedbrudt murværk - desværre ikke altid med godt resultat).

Et træk ved tidligere tiders byggestil er, at husene har en klar opbygning. Nederst er en høj og kraftig sokkel, som hæver bygningen op over grunden. Øverst er overgangen mellem mur og tag som regel udført med en markant muret gesims. Gesims, felter under vinduer og over åbninger i muren er ofte udført med ekstra og fine detaljer.

Udhuse blev enten muret med færre detaljer, eller også blev de bygget i træ.

Fin detalje i murværket under vinduet. Bemærk den sorte sokkel.

Vinduer

Ældre vinduer er opdelte i bestemte mønstre af mindre ruder, og vinduerne er i høj grad med til at præge det samlede indtryk af huset.

Udskiftning af vinduer er derfor også en af de ting, der mest markant kan ændre hele husets udseende. Er vinduerne på et tidspunkt ændret på en uheldig måde, er det dog ikke så svært at rette op på, hvis blot de oprindelige vinduesåbninger stadig er der.

Vinduerne var tidligere lavet af træ, og den gode tradition bør man følge, når huset skal have nye vinduer. Desuden tjener det huset bedst, at de nye vinduer får samme rudeopdeling og størrelse som de oprindelige.

Før man beslutter sig for at skifte de oprindelige vinduer, kan det godt betale sig at undersøge, om de kan sættes i stand. Gamle vinduer er tit forbavsende godt bevaret, fordi de er lavet af godt, tørt kernetræ og malet med linolie. Man kan eventuelt føje nogle forsatsvinduer til på indersiden for at sikre en god isolering.

Ældre vinduer har som hovedregel været malet hvide, og sammen med træets afrundede kanter giver det både det største og det bedste lysindfald i huset. Spinkelt træværk som vinduer holder desuden længst, hvis de bliver malet i lyse nuancer, fordi de lyse farver kaster solens stråler tilbage. I modsætning til vinduer i mørke farver, undgår man, at træværket bliver så kraftigt varmet op, at det tørrer ud og slår revner.

Desværre ser man ofte, at plasticvinduer bestemt ikke har været en gevinst for et ældre hus. Plastvinduernes størrelse, overflade, opdeling i ruder, sprosser, åbning og detaljer kan ikke hamle op med kvaliteten i de oprindelige vinduer. Det bliver særlig tydeligt, når man ser dem nærmere efter.

Er man på vej til at beslutte sig for nye vinduer af et bestemt fabrikat, er det en god ide at se netop den type vinduer monteret i et hus, som ligner ens eget. Det vil sjældent være nok at vurdere vinduerne ud fra en brochure eller en tegning.

Et ældre, harmonisk trævindue med gode detaljer. Hvis vinduet bliver almindelig vedligeholdt, vil det kunne holde i mange årtier. Bemærk den fine sålbænk.

Et nyt seksruders vindue i aluminium. Der er ikke nogen karm, og det giver vinduet et afstumpet udtryk.

Nyt plasticvindue som i forhold til hustypen har alt for mange opdelinger i mindre ruder. Bemærk at en del af sprosserne ligger inden i termoruden. Det kan man ikke se på en tegning af vinduet, men i virkeligheden giver det farvenuancer på sprosserne og underlige spejlinger i ruderne.

Nye plasticvinduer med sprosser inden i termoruden. Bemærk at vinduet består af en stor ramme, som går indad, når vinduet åbnes.

Døre

Døre var oprindeligt lavet af træ, og det bør nye også være. Størrelsen, detaljer og opdelingen i ruder og felter bør svare nøje til den oprindelige dør.

Ligesom med vinduerne kan det være en både smuk og økonomisk god løsning at undersøge, om en gammel dør kan sættes i stand. En gammel dør vil ofte repræsentere et fint stykke håndværk i godt kernetræ eller en ædel træsort.

Tidligere var fordøren ofte udført som tofløjet eller forsynet med sidepartier. Typisk var der ruder i den øverste del og felter med træfyldninger i den nederste del af døren.

Døre i fyrretræ var ofte malede i en kontrastfarve til mur og vinduer. Eller de var malede i en kombination af hvid og en mørkere farve, så fyldningerne blev fremhævet. Døre i ædeltræ var behandlede med olie, så træstrukturen var synlig.

Hvis det er nødvendigt at skifte en dør, og det ikke er muligt at lave den magen til den oprindelige, er det bedre at lave den med få gode detaljer end med for mange.

Detaljerne

Det er ikke blot de store elementer som mur, døre og vinduer, der har betydning for et hus. Også de mindre detaljer er væsentlige for helhedsindtrykket.

Det klæder et ældre hus, at man bruger zink til tagrender, nedløbsrør, sider på kviste og forskellige inddækninger (for eksempel omkring skorstenen).

Sålbænke under vinduerne bør enten være lavet af mursten, klinker eller af støbt beton, som eventuelt kan males. Valget af sålbænkenes udseende skal afhænge af, hvordan hele husets udtryk er.

Skorstenen er en markant detalje på et hus, og den skal have lov at blive på taget, selv om den måske ikke mere bliver brugt.

Fortrapper i granit er ofte oprindelige og passer godt til husene. Hvis fortrappen er lavet af støbt beton, er det bedre at lade den stå med sin enkle, cementgrå overflade frem for at belægge den med fliser.

Når man vælger udendørs belysning til huset, er det vigtigt at vælge lamper, som passer til husets øvrige detaljer. Det sætter prikken over i'et, hvis lamperne er i et gedigent materiale som kobber, zink, galvaniseret jern eller eventuelt i en diskret farve.

På samme måde bør man vælge postkasser, nummer- og navneskilte, så de er med til at understrege husets særlige karakter.

Original velproportioneret dør med fine detaljer.

Ny plasticdør med sideparti. Oprindeligt har der nok været en trædør med to symmetriske fløje - eller en dør med massive træfyldninger i sidepartierne.

Skorstenen er en væsentlig detalje på en oprindelig bygning.

På huset til højre er den originale gesims erstattet af trykimprægneret træ til skade for indtrykket af hele huset.

Farver

Farverne på de oprindelige landsbyhuse er præget af de enkle materialers egne nuancer, for eksempel teglstenens rødbrune palet.

Pudsede huse var ofte kalkede eller malede i jordfarver. Malingen bestod af en blanding af kalk og farvestoffer, som findes i naturen, for eksempel okker. De markante sokler var ofte tjæret sorte, så man foruden at få en praktisk farve mod jorden også fik imprægneret og fugtisoleret den nederste del af huset.

Som nævnt var vinduerne ofte hvide, mens indgangsdøren var malet med en mere markant farve, for eksempel blå eller grøn. Farver på huse er ofte meget egnsbestemte, og når man skal vælge farver til sit hus, er det vigtigt at se på, hvordan husets originale farver er.

Sørg altid for at få malet prøver på den mur eller det træværk, hvor farven skal bruges. Erfaringen viser, at gør man det ikke, vil farven nemt blive for skrap.

Desuden er det værd at huske, at pudsede overflader skal være matte, mens vinduer og døre gerne må have en halvblank til blank overflade.

Haven

Det er et særkende for landsbyer, at husene har en tæt tilknytning til gaden.

Nærheden er et særkende, som det er værd at bevare, og forhaver kan med fordel anlægges med et lavt åbent stakit eller en klippet hæk.

Øverste kant af hæk eller stakit bør ikke være højere end cirka 70 centimter eller maksimalt til underkanten af husets vinduer. På den måde bevarer man synligt kontakten til gaden, samtidig med at grænsen til det private område er markeret.

Hække og stakit giver desuden et par fine sidegevinster: Haven bliver mere anvendelig, og indtrykket af gaden bliver bedre, fordi den så at sige bliver rammet ind af de indhegnede forhaver. Gaden vil syne smallere, og den bymæssige karakter bliver understreget i forhold til det åbne land omkring landsbyen. Det vil igen have en dæmpende effekt på bilernes hastighed.

Tænk desuden på, at planterne også skal passe til bykarakteren. Træer og buske skal kunne tåle klipning og beskæring uden at få et afstumpet udseende.

Farver på bygninger bør være afdæmpede og naturlige.

Farver på bygninger bør ikke være modefarver, og de bør i det hele taget afstemmes efter hinanden. Bemærk bundlisterne af aluminium. Hvis man bruger den type alulister, bør de males i samme farve som træværket. Man kan også bruge lister i en holdbar træsort.

Ny tagdækning er udført med lakeret rødt ståltag i stedet for teglstagsten. Samlingerne mellem de enkelte stålplader er trods præg af tagsten helt tydelige. Farven på stålpladen virker unaturlig og er helt uden dybde og spil i forhold til teglstaget på nabohuset i baggrunden. Bemærk udhænget i gavlen.

Til belægning i forhave og indkørsel er det bedst at bruge rustikke belægninger (grove og robuste i natursten eller beton). Størrelse, farve og mønster skal være neutrale i forhold til vej- og fortovsbelægninger. Man bør desuden undgå at anlægge større ubrudte arealer med grus, sten eller fliser.

Skilte

Før neonskilte og plastic også blev en del af landsbybilledet, gjorde butikkerne opmærksom på sig selv på en måde, der harmonerede med de oprindelige landsbyhuse.

Skiltningen bestod af malede bogstaver på den pudsede facade, særligt pudsede felter eller på vinduesglasset. Skilte kunne også være figur- eller laugsskilte, for eksempel en bagerkringle.

På samme måde er det en god ide, at ny skiltning bliver udformet med enkelte bogstaver på facader eller vinduer. Man kan også bruge mindre udhængsskilte på galger.

Det vigtigste er, at skiltningen ikke stikker for meget af fra husets stil, men i stedet har en form, så den bliver en del af huset og en gevinst for helheden.

Skiltning bør i det hele taget holdes på et minimum, og udover de faste skilte er det bedst helt at undgå reklameflag og skiltestativer.

Lavt stakit indrammer forhaven og giver afstand til vejen.

Fint eksempel på skiltning med figurbogstaver.

Sådan kan man komme i gang

Retningslinjerne i de foregående afsnit om bygningens enkelte dele er samlet i en tjekliste på side 12, og man kan med fordel bruge listen i sine overvejelser om forbedringer af sit hus.

Find oplysninger

Inden man kommer for langt i konkrete overvejelser om forandringer på sit hus, er det en god ide at finde oplysninger om husets oprindelse. Det kan være foto eller gamle bygningstegninger, som man mange gange kan finde i det lokalhistoriske arkiv og hos teknisk forvaltning.

Man kan desuden være heldig at finde oplysninger om huset i ældre lokale tidsskrifter eller bøger. Måske vil byens ældre borgere også kunne huske, hvordan huset tidligere har set ud.

Til sammen giver oplysningerne et godt udgangspunkt for de videre overvejelser - og så er det jo i sig selv en ekstra dimension at kende sit hus' historie.

Del arbejdet op

Mange renoveringer og udbedringer af et hus kan ske i etaper. Det er altså ikke nødvendigt at foretage en gennemgribende og bekostelig renovering på en gang. Det gør både arbejdet og økonomien i projektet mere overskuelig. Man vil heldigvis ofte blive overrasket over, hvor stor effekt blot en enkelt god forandring kan have på huset.

En god rækkefølge

Før man går i gang, er det en god ide at gøre følgende:

- Indhent oplysninger om husets oprindelse - eventuelt via lokalhistorisk arkiv.
- Registrer de faktiske forhold. Beskriv de enkelte dele af huset, som de er, og som de skal blive efter en istandsættelse eller udskiftning. Brug eventuelt tjeklisten side 12 samt foto i beskrivelsen.
- Foretag en prioritering af de ønskede arbejder. Tag i prioriteringen hensyn til, hvad huset har mest brug for, så huset kan undgå at få (flere) skader, fordi det mangler istandsættelse. Overvej desuden, hvilke arbejder der naturligt hører sammen, og i hvilken rækkefølge de skal laves. Undgå at skulle lave noget om senere, og tænk på, at en forkert rækkefølge kan betyde skader på andre dele af bygningen.
- Overvej, om huset skal ændres eller renoveres indeni. I givet fald skal de indvendige arbejder med i prioriteringslisten.
- Lav et overslag over prisen, så der er overblik over økonomien i projektet.
- Kontakt kommunen for evt. at få en byggetilladelse og for at undersøge muligheder for støtte.

Vær påpasselig

Vær opmærksom på, at der i ældre bygninger ofte er anvendt helt specielle byggeteknikker. For eksempel skal man være påpasselig med at efterisolere gamle hulmure. Man skal sikre sig, at alle konstruktioner er bygget rigtigt op, og at der er den nødvendige udluftning. Er man ikke påpasselig, kan man risikere, at der går råd i træet eller sker andre skader i bygningsdelene.

Det kan også være en ide at overveje, om man skal søge rådgivning hos en arkitekt, før man giver sig i kast med renoveringen. Få timers rådgivning kan være en god investering.

Gammelt postkort med indtryk af en gade, hvor husene ligger helt ud til vejen.

Økonomi

Prisen bestemmer i mange tilfælde, hvilke løsninger og materialer en husejer vælger.

Det kan dog betale sig at se på økonomien over en længere årrække. Gør man det, vil det ofte vise sig, at den lidt dyrere løsning i originale materialer tjener sig ind, fordi den holder længere, og ved salg vil den hæve prisen på huset.

Har man for eksempel skiftet sit utætte tag ud med et tegltag i stedet for det lidt billigere bølgeeternittag, vil det have en helt anden tiltrækning på huskøbere og dermed på prisen. Dertil kommer, at et tegltag er smukt og oven i købet vil ældes med ynde.

Prisen behøver dog ikke altid at være afgørende. Den bedste løsning er nemlig ikke nødvendigvis dyrest. For eksempel er valget af den rigtige farve uden betydning for prisen.

Muligheder for støtte

I forbindelse med renovering og ombygning kan der være mulighed for at få tilskud til projektet. Reglerne for tilskud er fastlagt i loven om byfornyelse og boligforbedring.

Hvis man vil høre nærmere om tilskudene, kan man kontakte kommunen og spørge om mulighederne for støtte til ens eget hus. Brug eventuelt tjeklisten som udgangspunkt for samtalen med kommunens ansatte.

Vinduer udført med seksruders inddeling er cirka 80 procent dyrere end et vindue med én stor rude.

Derimod koster det ikke mere at vælge den rigtige farve!

Et tegltag med vingetagsten er cirka 18 procent dyrere end for eksempel et Decra ståltag.

Tagrender og nedløbsrør i zink er cirka 22 procent dyrere end render og rør i plastic.

Tjeklisten

Stamoplysninger.

Ejendomstype:

Matr. nr.:

Vejnavn:

By:

Ejendommen opført år:

Ejendommen ombyggget år:

Evt. bemærkninger:

Registrering af eksisterende forhold.	**Ønske** til nye bygningsdele, materialer, farve m.v.	**Bemærkninger** om særlige forhold.	**Prioritering**
Skorsten			
Type/materiale:			
Tag			
Tagform:			
Tagdækning:			
Kviste			
Kvisttype:			
Tagdækning:			
Kvistflunke:			
Ovenlys			
Type/materiale:			
Gesims/tagudhæng			
Type/materiale:			
Tagrender og tagnedløb			
Type/materiale:			
Facade			
Type/materiale:			
Vinduer			
Type/materiale:			
Døre			
Type/materiale:			
Sokkel			
Type/materiale:			
Trappe			
Type/materiale:			

Tjeklisten

Stamoplysninger.

Ejendomstype: Butik/ bolig

Matr. nr.: 8 bv, bølling by

Vejnavn: Kildevej 1

By: Bølling

Ejendommen opført år: 1900

Ejendommen ombygget år:

Evt. bemærkninger:

Registrering af eksisterende forhold.	**Ønske** til nye bygningsdele, materialer, farve m.v.	**Bemærkninger** om særlige forhold.	**Prioritering**
Skorsten			
Type/materiale: fjernet	evt. ny skorsten i blank mur		
Tag			
Tagform: stort udhæng	gesims genskabes		
Tagdækning: bølge cementplader	ny tagdækning med sort skiffer		
Kviste			
Kvisttype: stor trekantkvist	udskiftes til 3 stk. rytterkviste		
Tagdækning: bølge cementplader	zink		
Kvistflunke:	zink		
Ovenlys			
Type/materiale:			
Gesims/tagudhæng			
Type/materiale: tagudhæng træ uoriginal	gesims genskabes		
Tagrender og tagnedløb			
Type/materiale: PVC	zink/ galv. rendejern		
Facade			
Type/materiale: ny og gl. blank mur	blank mur/ indfarvet puds		
Vinduer			
Type/materiale: 1 stor rude - træ	6-ruders - træ - hvidmalet		
Døre			
Type/materiale: m. stor rude	2-fløjet m. overparti - træ- kongeblå		
Sokkel			
Type/materiale: pudset - cement grå	renoveres - evt. sorttjæret		
Trappe			
Type/materiale: støbt beton - grå cement	evt. udskiftning til trappe i granit		

Tjeklisten

Stamoplysninger.

Ejendomstype: Bolig

Matr. nr.:

Vejnavn: Klostervej 30

By: Kloster, 6950 Ringkøbing

Ejendommen opført år:

Ejendommen ombyggget år:

Evt. bemærkninger:

tidligere café

Registrering af eksisterende forhold.	Ønske til nye bygningsdele, materialer, farve m.v.	Bemærkninger Prioritering om særlige forhold.
Skorsten		
Type/materiale: fjernet		
Tag		
Tagform: original		
Tagdækning: original rød tegl tagsten	renoveres	
Kviste		
Kvisttype:		
Tagdækning:		
Kvistflunke:		
Ovenlys		
Type/materiale: stort Velux	udskiftes til Velux renovering	
Gesims/tagudhæng		
Type/materiale: original tagudhæng -træ	renoveres	
Tagrender og tagnedløb		
Type/materiale: zink	renoveres/ udskiftes til ny zink	
Facade		
Type/materiale: blank mur og puds	renoveres - puds males hvid	"bindingsværk" - grå
Vinduer		
Type/materiale: stor rude + trækrude	Dannebrog - træ - hvidmalet	
Døre		
Type/materiale: uoriginal mht. opdeling	2-fløjet m. fyldninger - træ- sort	
Sokkel		
Type/materiale: original		
Trappe		
Type/materiale: original		

Tjeklisten

Stamoplysninger.

Ejendomstype: Bolig

Matr. nr.: 6 m, Lønborg, hgd, Lønborg

Vejnavn: Tarmvej 50

By: Lønborg, 6880 Tarm

Ejendommen opført år: 1913

Ejendommen ombyggget år:

Evt. bemærkninger:

Registrering af eksisterende forhold.	Ønske til nye bygningsdele, materialer, farve m.v.	Bemærkninger Prioritering om særlige forhold.
Skorsten		
Type/materiale: delvis pudset	evt. ny skorsten i blank mur	
Tag		
Tagform: original		
Tagdækning: original naturskiffer	renoveres	
Kviste		
Kvisttype:		
Tagdækning:		
Kvistflunke:		
Ovenlys		
Type/materiale: store Velux-ovenlysvinduer	evt. udskiftning til flere mindre ovenlys	Velux GVA renovering
Gesims/tagudhæng		
Type/materiale: original pudset gesims	renoveres/ males	
Tagrender og tagnedløb		
Type/materiale: PVC	zink/ galv rendejern	
Facade		
Type/materiale: blank mur - opr. åbninger	renoveres - fuger m.v.	
Vinduer		
Type/materiale: 1-stor rude - PVC	Dannebrog m. 4 ruder - træ - hvidmalet	
Døre		
Type/materiale: m. sideparti - stor rude	2-fløjet m. overparti - træ - kongeblå	
Sokkel		
Type/materiale: pudset - cement grå	renovers - evt. sorttjæret	
Trappe		
Type/materiale: støbt beton - grå cement	evt. udskiftning til trappe i granit	

Tjeklisten

Stamoplysninger.

Ejendomstype: Bolig

Matr. nr.:

Vejnavn: Bjerregårdsvej 14

By: Stadil, Tim

Ejendommen opført år:

Ejendommen ombyggget år:

Evt. bemærkninger:

"Stadil typehus"

Registrering af eksisterende forhold.	**Ønske** til nye bygningsdele, materialer, farve m.v.	**Bemærkninger** om særlige forhold.	**Prioritering**
Skorsten			
Type/materiale: original			
Tag			
Tagform: original			
Tagdækning: original cement tagsten	evt. udskiftning til rød vingetegl		
Kviste			
Kvisttype:			
Tagdækning:			
Kvistflunke:			
Ovenlys			
Type/materiale:			
Gesims/tagudhæng			
Type/materiale: original muret gesims			
Tagrender og tagnedløb			
Type/materiale: zink			
Facade			
Type/materiale: blank mur - opr. åbninger			
Vinduer			
Type/materiale: 2-delt træ - hvid	evt. udskiftning til Dannebrog - træ - hvid		
Døre			
Type/materiale: m. stor rude	2 mindre ruder + fyldninger	træ - kongeblå	
Sokkel			
Type/materiale: pudset - cement grå			
Trappe			
Type/materiale: støbt beton - grå cement			

Projekter

Under dette afsnit indsættes udarbejdet idékatalog til fremtidige projekter i landsbyen.

Afsnittet indeholder delmapper med igangværende projekter som f.eks. byfornyelsesprojektet.
Til hver projekt udarbejdes projektbeskrivelse, så der skabes overblik og dokumentation for de projekter, der igangsætes.

Idéer til aktiviteter i Egeris Borgerforening.

Et forslag om anlæggelse af en Petanquebane langs det nuværende rensningsanlæg skal søge fremmet.
Der arbejdes lige nu på at anlægge Tingstedet på privat grund, som en midlertidig løsning.
Foreningen skal arbejde på at inddrage den gamle Egeris Møllegrund, efterhånden som de nuværende kommunale aktiviteter, som genbrugsplads og rensningsanlæg måtte falde bort, således at denne smukke, centrale grund langs Egeris Mølleå, kan blive et smukt anlæg til gavn og glæde for hele byen, herunder som den endelige placering af Bytinget.

Foreningen sørger for flagning ved indfaldsvejene ved konfirmation i Nr. Vium Kirke. Medlemmerne kan også selv låne og opsætte flagene til private begivenheder.
Der afholdes flere faste arrangementer hvert år, som juletræstænding med gåtur i Egeris Plantage og arrangement i Skovhytten. St. Hans bål på engen ved Møllegården, og evt. sommerfester. Desuden ture med naturvejleder m.m.

Egeris Borgerforening vil gerne byde nye beboere velkommen, og i det omfang man får kendskab til, at der flytter nye fork ind, eller huse skifter ejer, aflægger man besøg for at sige ”velkommen”, og udlevere Egerisvejledningen.

Se også diverse husstandsomdelte meddelelser, samt hjemmesiden www.egeris.info.

Tingstedsbeslutninger

Under dette afsnit indsættes tingstedets beslutninger.

Beslutninger af 12. april 2005.

Bytingets aktuelle udformning af Egerisvejledningen:
1) Bytinget foregår i regi af Egeris Borgerforening, med hjemmel i foreningsvedtægternes §1, ”Foreningens formål er at virke for Egeris opkomst, og ved given lejlighed varetage de deri værende borgeres interesse”.

2) Det aftaltes at indkalde skriftligt med 2 ugers varsel til Byting.

3) På næste Byting skal stemmeretsforhold afklares, f.eks. én stemme pr ejer /lejer.

4) En række initiativer til by forskønnelse og forbedringer skal fremmes, herunder

5) Udbygning af det kommunale projekt med grønne fortovsarealer med træer søges udvidet til også at omfatte Kløvervej

6) Anlæggelse af yderligere ét fartbump på Tranemosevej søges fremmet.

7) Fartdæmpende foranstaltninger søges anlagt på Nørre Viumvej, der som gennemgående vej plages af høj hastighed, som udgør en stor fare for alle.

8) Bytinget ønsker ikke at begrænse borgernes frihed på boligområdet, ved begrænsninger i materialevalg, farver eller lignende. Men holdningen er, at Egeris skal være en landsby med spredt, lav bebyggelse. Byggehøjde over 1½ etage, d. v. s. ét plan med udnyttet tagetage, bør ikke finde sted. I øvrigt henvises til det kommunale byggeregulativ.
9) Græsrabatter i fortovsarealet som en gennemgående løsning, hvor dette er lavet efter aftale med kommunen, skal respekteres og skal vedligeholdes med græs, og man skal undgå at ødelægge rabatterne med kørsel og parkering.

10) Det skal påses, i samarbejde med kommunen, at vejtræerne vedligeholdes.

11) Der aftaltes ingen særlige parkeringsregler, men der henvises til myndighedernes overordnede regler. Tidligere problemer med nat parkering af lastvogne på vejen er ophørt, men opstår der et nyt parkeringsbehov må foreningen være behjælpelig i forhold til kommunen, så erhvervslivet får de bedste muligheder.

12) Et meget vigtigt punkt er vedligeholdelsesstandarden for vore huse og grunde. Borgerforeningen har ingen juridisk bemyndigelse, så den ideelle vej til højere standard er ved selv at vise det gode eksempel. Hvis en borger har problemer med manglende vedligeholdelse hos en nabo eller udlejer, og ikke selv ved en nabosnak kan nå videre med problemet, kan man henvende sig til Egeris Borgerforening eller tage det op på næste Byting. Derefter må fællesskabet tage sagen op med de pågældende.
Det er dog vigtigt, at der er plads til forskelligheder og indsats efter enhvers formåen, og vi skal hellere tilbyde naboen hjælp, end at vi bliver for restriktive. Blot er alle enige om at medvirke til at skrue standarden op og ikke ned.
Det er vigtigt, at vi gør det til en naturlig ting at tage en snak med den nabo eller udlejer der lader tingene forfalde.

13) Hunde er et meget velkommen islæt i vor landsby, blot hundeejerne samler op efter sig, og undgår at hundene støjer urimeligt til gene for omgivelserne.

14) Oplagring af gamle biler skal følge myndighedernes regler. Opbevaring af campingvogne der ikke er i brug, og oplagring af andre ting og sager, bør foregå inden for byggefeltet i afskærmede eller hegnede områder.
Tænk selv på hvordan dette sætter sit præg på Egeris!

15) Ubebyggede grunde, der ikke er i drift som landbrug eller i kultur som have, skal totalbeplantes hensigtsmæssigt med buske eller træer.

16) Randbeplantning, hegning eller støjvold omkring industrigrunde: Foreningen ønsker at støtte al erhverv og industri i Egeris, derfor henvises blot til de kommunale regler på området, samtidig med at man beder ejerne af virksomhederne om at vise hensyn til boligejerne.
Foreningen er til rådighed hvis parterne kører fast i et problem.

17) Vi ønsker os alle en ”ren by” fri for hash, narko, og kriminalitet. Derfor skal vi alle være opmærksomme og holde øje med signaler på hvis noget sådant fore-

kommer. Vi må holde kontakt hvis uheldige tendenser er ved at opstå, og fællesskabet må da bekæmpe dette med alle lovlige midler.

Hvad kan fællesskabet beslutte:
Ovenstående er vedtaget den 12. april 2005 ved det første ordinære Byting i Egeris, afholdt i Skovhytten, og renskrevet ud fra det officielle referat. Punkterne er således det vi har givet hinanden håndslag på at ville overholde, indtil andet besluttes på kommende Byting.
Det understreges, at Bytinget og Egeris Borgerforening ikke har nogen officiel, juridisk bemyndigelse, og enhver kan således underkende Bytingets beslutning, og rette henvendelse til kommunen for at få godkendt at måtte handle i strid med Egerisvejledningen.
Det skal dog understreges, at Byrådet i givet fald forlanger Egerisvejledningen vedlagt evt. klager, og angiveligt agter at tage størst mulig hensyn til fællesskabets vedtagelser.

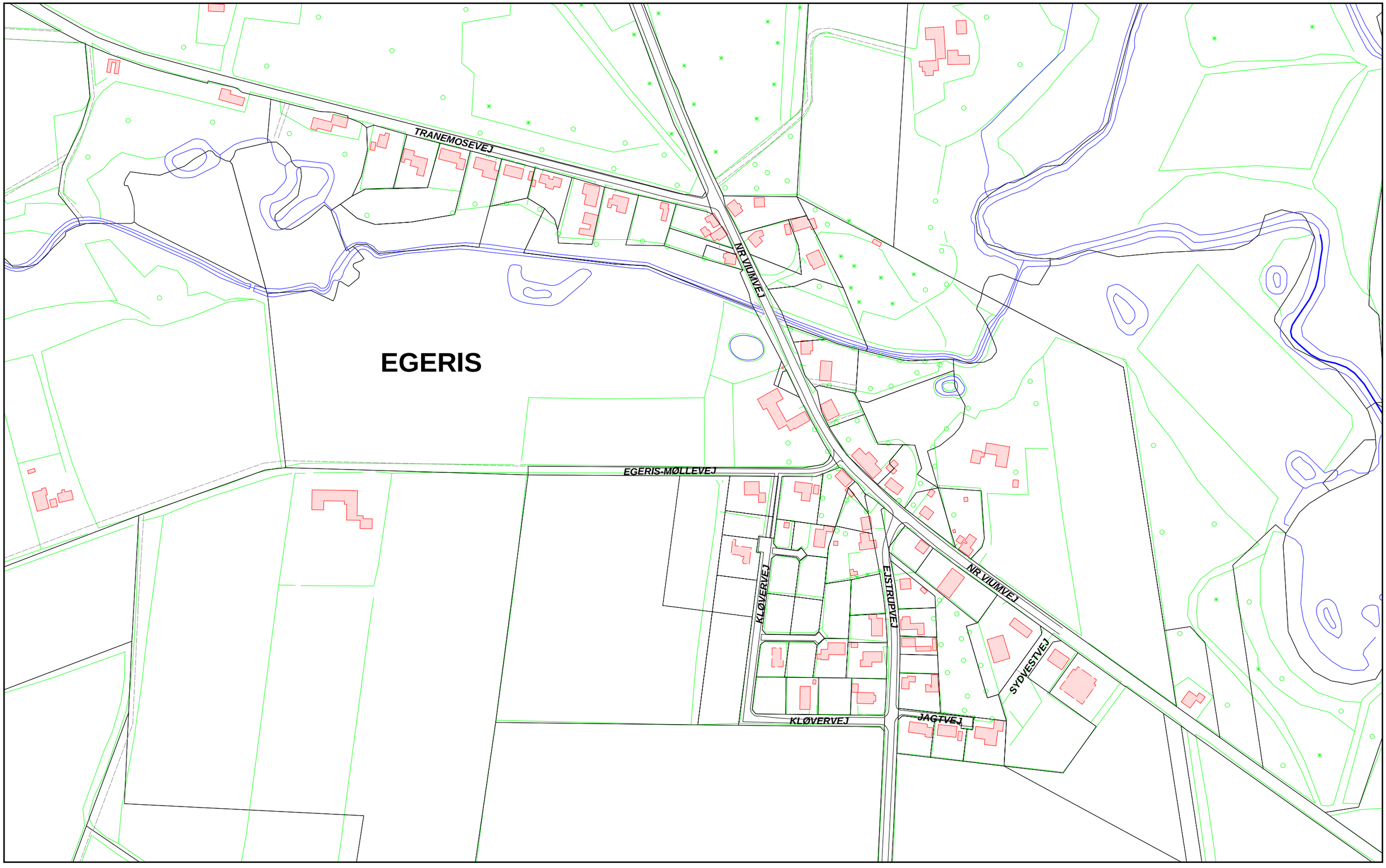
TRANEMOSEVEJ
NR.VIUMVEJ
EGERIS
EGERIS-MØLLEVEJ
KLØVERVEJ
EJSTRUPVEJ
NR.VIUMVEJ
SYDVESTVEJ
KLØVERVEJ
JAGTVEJ